

חבלה בנסיבות מחמירות - משמעותה והעונש בצידה

חוק העונשין מפרט את דרגות החומרה של עבירות החבלה ואת העונש הצפוי לאדם המורשע בהן. עבירת גרימת חבלה בנסיבות מחמירות נבדקת בהתאם למידת הכוונה והנסיבות בה נגרמה החבלה על ידי התוקף וכן מידת חומרתה של הפגיעה והנתונים הרפואיים המוצגים בפני בית המשפט. עו"ד אסף דוק מסביר על יסודות עבירת חבלה בנסיבות מחמירות ומרכיביה, העונשים הקבועים בצידה, התייחסות בתי המשפט אליה וכן את ההבדל בינה ליתר עבירות החבלה השונות.

סוגי החבלות לפי חוק העונשין

חוק העונשין מפרט מהי חבלה בנסיבות מחמירות בסעיף 335, אך לפני הסעיף הזה מוגדרות עבירת החבלה והפגיעה:

□ סעיף 333 - "החובל בחברו חבלה חמורה שלא כדין, דינו מאסר שבע שנים."

□ סעיף 334 - "הפוצע חברו שלא כדין, דינו מאסר שלוש שנים."

כיצד ייתכן שפגיעה גוררת עונש פחות חמור מאשר חבלה? התשובה היא שפגיעה היא חתך חיצוני ואילו חבלה היא סיכון חיי אדם ואף פגיעה באבריו הפנימיים. בתי המשפט מתייחסים לחבלה כאל מעשה שיכול לסכן את הקורבן ואף לגרום לו מום או נכות.

□ חמורה עוד יותר היא עבירת **החבלה בנסיבות מחמירות**, המפורטת בסעיף 335, ואשר מרחיבה את שני הסעיפים הללו. עבירת חבלה חמורה הופכת לחבלה בנסיבות מחמירות אם מתמלאים תנאים אלה:

(א) נעברה עבירה לפי סעיפים 333 או 334 -

□ (1) כשהעבריין נושא נשק חם או קר, דינו - כפל העונש הקבוע לעבירה;

□ (2) כשהיו נוכחים שניים או יותר, שחברו יחד לביצוע המעשה בידי אחד או אחדים מהם, דינו של כל אחד מהם - כפל העונש הקבוע לעבירה.

(1א) העובר עבירה לפי סעיף 333 כלפי בן משפחתו, דינו - מאסר עשר שנים.

(ב) העובר עבירה לפי סעיף 334 כלפי בן משפחתו, דינו - כפל העונש הקבוע לעבירה; לענין סעיף זה, "בן משפחתו" - לרבות מי שהיה בן משפחתו בעבר, והוא אחד מאלה:

□ (1) בן זוגו, לרבות הידוע בציבור כבן זוגו;

□ (2) קטין או חסר ישע, שעובר העבירה אחראי עליו, כהגדרת "אחראי על קטין או חסר ישע" בסעיף 368א.

העבירה החמורה ביותר היא חבלה בכוונה מחמירה [סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין] שהיא ביצוע חבלה מתוך כוונה מראש.

העונשים בעבירות חבלה

העונשים המפורטים להלן הם העונש המקסימאלי שיכול בית המשפט להטיל, והדבר תלוי כמובן בהגדרה המדויקת של החבלה ולאיזה סעיף היא עונה. בהחלטה על העונש מתחשב בית המשפט בעוצמת הפגיעה שנגרמה לקורבן (האם מדובר בחתך חיצוני, האם החבלה גרמה לנזק לאיברים פנימיים, האם הקורבן נשאר עם מום וכדומה), בעברו הפלילי של הנאשם, מהן נסיבות העבירה, האם תכנן מראש את הפגיעה וכדומה. כמובן שעורך הדין של הנאשם יעשה ככל יכולתו לשנות את העבירה מחבלה לפגיעה, אולם לבית המשפט יש קריטריונים להגדרת העבירה, לפי סולם חומרתה. למשל:

□ אם החבלה היא לא קשה, כגון סטירה או אחיזה כוחנית, היא עלולה לגרור עונש של עד **שנתיים מאסר**.

□ אם החבלה היא גרימת חבלה חמורה, היא עלולה לגרור עונש של עד **7 שנות מאסר**.

□ אם החבלה החמורה לוותה בשימוש בנשק קר או חם או על ידי כמה אנשים, היא עלולה לגרור עונש של עד **14 שנות מאסר**.

□ אם החבלה החמורה תוכננה מראש היא מוגדרת כחבלה בכוונה מחמירה [סעיף 329] ועלולה לגרור עונש של עד **20 שנות מאסר**. זהו עונש זהה לעונש בגין הריגה או ניסיון לרצח.

הגדרת העבירה רלבנטית גם לערכאה שבה היא תידון. תיק הדין בעבירת פגיעה ידון בבית משפט השלום ואילו תיק הדין בחבלה בכוונה מחמירה ידון בבית המשפט המחוזי שם העונשים הניתנים כבדים יותר.

דוגמה לגזר דין בעבירת חבלה בנסיבות מחמירות

בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו הרשיע בחודש ספטמבר 2017 אדם בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333, 335 (א) ו-(2) לחוק העונשין התשל"ז-1977, וגזר עליו 20 חודשי מאסר בפועל. [תפ"א (16197-09-16)].

הנאשם (נאשם מס' 1) הודה כי באוגוסט 2016 נכנס למועדון עם חבריו, כולל קטינה ידידה שלהם. לאחר שסיימו לבלות יצאו מהמועדון ועמדו בסמוך לו. לאחר כמה דקות יצאה מהמועדון קבוצה נוספת של אנשים ובין שתי הקבוצות התפתח דין ודברים חריף שהתדרדר לקטטה אלימה. במהלך הקטטה בין שתי הקבוצות היכו הצדדים זה את זה והקטינה נפלה על הקרקע בעוצמה רבה. הנאשם, עם אדם נוסף, חשבו שאחד מחברי הקבוצה השנייה עומד לעשות שימוש בסכין ותקפו אותו באמצעות מוט ואבנים. כתוצאה מהקטטה נגרם לאחד מהמעורבים שבר דחיסה בגולגולתו ודימום מוחי, והוא נזקק לניתוח חירום.

גזר הדין הנוכחי דן בנאשם מספר 1, שהיכה באמצעות אבנים ומוטות את חברי הקבוצה השנייה. הוא הואשם בעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, [סעיף 335] שעונה על נסיבות שימוש בנשק קר על ידי כמה אנשים. חלק מהנאשמים הואשמו בעבירת חבלה בכוונה מחמירה [סעיף 329], שהעונש עליה כאמור חמור הרבה יותר ויכול אף להגיע לעשרים שנות מאסר.

התביעה ציינה כי האלימות הקיצונית שנקט נאשם מס' 1 אינה מידתית לנסיבות האירוע, וכי לאחר שחברי הקבוצה השנייה כבר נפגעו וכי הוא חזר עם חברו לאסוף אבנים והמשיכו לפגוע באחרים. בית המשפט קיבל את עמדת התביעה, שאין במקרה זה הצדקה להקלה בעונש בגלל הגנה עצמית אלא היה שימוש באלימות מכוונת. עם זאת, בית המשפט התחשב בהודאת הנאשם, בגילו הצעיר (21) ובעובדה שהוא נעדר כל עבר פלילי. מתחם העונש ההולם על עבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות שבה הורשע הנאשם, נע בין 18-42 חודשי מאסר בפועל.

בית המשפט גזר את עונשו של הנאשם בגין חבלה חמורה בנסיבות מחמירות וקבע כי ירצה 20 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת

מאסרו, ומאסר על תנאי.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות תקיפה וחבלה?

במידה וזומנת לחקירה במשטרה או שהוגש נגדך כתב אישום בעבירות תקיפה וחבלה, אל תקל ראש בדבר שכן מדיניות הענישה הנהוגה הינה החמרה משמעותית עם מבצע העבירה בעקבות התגברות תופעות האלימות בחברה והחשש כי ענישה מקלה תגרום להעברת מסר שלילי לעבריינים פוטנציאליים המיועדים לבצע עבירות מאותו הסוג.

בכל מקרה בו אתה מוצא את עצמך חשוד או נאשם בעבירת חבלה בנסיבות מחמירות, עליך להיעזר בעורך דין פלילי מנוסה הבקיא ברזי החקיקה והפסיקה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. יש לבדוק בזהירות את עבודת המשטרה, לבדוק את אמינות המתלונן ולוודא היטב מהו סעיף העבירה שבו אתה מואשם ומה משמעותו. כדאי לדעת ששינוי סעיף יכול להיות קריטי למהלך המשפט ולתוצאות המתקבלות בו. הזכות לקבל ייעוץ משפטי ניתנת בכל שלב של ההליך הפלילי וכדאי לנצל החל מהשלב הראשון - החקירה במשטרה. בשלב זה יש כללים ברורים של 'עשה ואל תעשה', משום שאף שגיאה קלה מצד העצור עלולה להיות בעלת השלכות רציניות להמשך ההליך.

המשפט הפלילי הוא ענף משפטי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, לכן היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות תקיפה וחבלה מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות נשק, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.